

Mezőgazdaság

A héten több **gazdatüntetés** is zajlott az Unióban, köztük Bonnban is. Bonnban mintegy 200 traktorral, több mint 500-an demonstráltak a gazdák a szövetségi élelmiszerügyi és mezőgazdasági minisztérium előtt. A demonstráció legfőbb oka a **növényvédő szerek csökkentésére irányuló uniós tervek** voltak. A német mezőgazdasági miniszter kiállt az uniós célok mellett. Ugyanakkor a növényvédő szerek tervezett tilalma a tájvédelmi körzetekben sok alsó-szászországi gazdaság számára a véget jelentheti. Több német EP képviselő is közleményben szólította fel a német szövetségi mezőgazdasági minisztert, Cem Özdemirt, hogy Brüsszelben is emelje fel szavát a korlátozás ellen, és kötelezettséget vállaltak, hogy ők is aktívan fellepnek a folyamatban lévő jogalkotási folyamatban, hogy megakadályozzák ezeket az indokolatlan tilalmakat. *Míg korábban úgy tűnt, hogy az uniós vitában az élelmiszerellátás biztonsága a klímaváltozás fölé fog kerekedni, az egész Európát sújtó szárazság és aszály miatt a Zöld Megállapodás céljai továbbra is legitimek, legfeljebb kisebb, átmeneti könnyítések (pl.: az állami támogatások szabad alkalmazása, növényvédőszer hatóanyagok lassabb kivonása), képzelhetőek el uniós szinten. Ugyanakkor az egyes KAP stratégiai tervek elfogadása során megkövetelik a klímacélok eléréséhez szükséges intézkedéseket. Mondhatjuk, hogy a Mezőgazdasági Főigazgatóság ideiglenes magára találását követően a Klíma Főigazgatóság és Timmermans ismét jobb pozícióba került. (Nb: Az augusztus elejei várakozásokhoz képest, nincs látható jele annak, hogy a magyar KAP stratégiai tervet jóváhagyták volna. Ez közelebb visz minket ahhoz az opcióhoz, hogy a tervet hozzákötik a [jogállamisági feltételeesség](#) kapcsán indított eljáráshoz. Ebben az esetben nem csak a kohézió és az [RRF](#), de a KAP stratégiai terv elfogadása is zárójelbe kerülne, amíg a Kormány meg nem állapodik a Bizottsággal az uniós források kifizetésével kapcsolatos hazai intézményi, jogszabályi változásokról.)*

Az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) augusztus 10-én újabb **állatjóléti ajánlásokat** fogalmazott meg, ezúttal a sertések jólétével kapcsolatban és többek között a fialóládák használatának, a sebészi kasztrálásnak, a farokkurtításnak és a korai elválasztásnak megszüntetésére szólított fel. A szervezet azt javasolja, hogy a kocákat az elválasztáskor csoportosítsák, az ellés környékén és a szoptatás ideje alatt a kocákat nem ellető ketrecekben, hanem ellető karámokban kell elhelyezni, valamint hogy az elléshez szükséges anyagot, például szalmát kell biztosítani az állatok számára. Továbbá javasolják, hogy a malacok jólétére gyakorolt súlyos következmények miatt nem szabad érzéstelenítés és fájdalomcsillapítás nélküli sebészi ivartalanítást végezni, és alternatívaként a hormonális ivartalanítást javasolják. Az EFSA szerint állatjóléti okokból a jelenlegi 28 napos minimális elválasztási életkort meg kell tartani, és újra kell gondolni a különleges körülmények között korábbi elválasztást lehetővé tevő kivételt, továbbá véleményük szerint a 28 napnál hosszabb elválasztási életkor jóléti előnyeit tovább kell vizsgálni. Az EFSA mostani véleménye csak az első a haszonállatok jólétéről szóló javaslatsorozatból, amelyet a Bizottság a Termőföldtől az Asztalig stratégia részeként rendelt el, és amelynek célja, hogy támogassa a 2023 második felére tervezett bizottsági javaslatot a témában. Az EFSA szeptember 26-án nyilvános tudományos rendezvényt rendez a sertések jólétéről, hogy javaslatait az érdekeltek és tudományos képviselők észrevételei mentén tovább pontosítsa. *Ezt a 315 oldalas szakértői véleményt érdemes mindenkinek, aki a sertéságazattal foglalkozik, alaposan áttanulmányoznia. A következtetések kialakítása során láthatóan igyekeztek objektív alapon megközelíteni az állatjóléti kérdéseket. Az EFSA természetéből és feladatából adódóan a gazdasági hatásokkal nem foglalkoztak. A vélemény tartalma a hatályos szabályozásnak érdemi állatjóléti felülvizsgálatára ad lehetőséget, mely elgondolkodtató lehet a sertés ágazatra vonatkozó vidékfejlesztési támogatások megalkotása során. Az EFSA véleménye ugyan nem köti a Bizottságot, de tudományos/szakmai hivatkozásra tökéletesen alkalmas. Ráadásul a vizsgálat tárgya és a javaslatok egyes elemeit korábban már a német, dán gyakorlatba bevezették. Ott már van tapasztalat, még ha nem is lehetne mindent elsőpró sikerként kommunikálni a német programot. (Az előző költségvetési ciklusban komoly forrásokat allokáltak a németek tartományi szinten sertésjólétre.) Azzal, hogy az*

ottani gyakorlatot uniós szintre emelik, egyszerre illeszkedik az uniós élelmiszerek átpozicionálásának politikájába (uniós termékek klíma- és „álatbarátak”) és lehetőséget biztosít a német kormányoknak, hogy a korábban kevésbé lelkes német és uniós gazdálkodóknak megmutassa, hogy milyen irányba kellene a politika/választók/fogyasztók szerint haladniuk. Mindezekre tekintettel hasznos lenne a vidékfejlesztési program kialakítása során tanulmányozni az EFSA ajánlásokat és azokat összevetni a hazai gyakorlattal. Érdemes vizsgálni annak a lehetőségét is a teljes termékpályát tekintve, hogy az állatjóléti intézkedések mellé speciálisan kialakított jelölési rendszer is társuljon, ami a későbbiekben úgyszintén támogatható a vidékfejlesztési forrásokból, ezáltal is több támogatást nyújtva az ágazat szereplői számára. A többi állattartó ágazat hasonló típusú javaslatokra készülhet fel.

Az elmúlt hét továbbra is száraz és meleg időjárása tovább növelte az **európai mezőgazdaság aszálykárait**. Wojciechowski mezőgazdasági biztos a Közös Kutatóközpont (JRC) július 18-i [Aszály Európában - 2022. július](#) közleményében a héten ismertette az uniós aszályhelyzettel kapcsolatos legfrissebb mutatókat. A jelentés szerint az EU területének 47%-át érinti aszályriasztás, további 17%-ára pedig figyelmeztetés van érvényben. A nyári termények terméskilátásai csökkentek az Európa nagy részén továbbra is fennálló forró, száraz időjárási viszonyok miatt. A szemes kukoricára, napraforgóra és szójababra vonatkozó hozamelőrejelzések az ötéves átlag alatt vannak, az őszi vetésű növényekre vonatkozó előrejelzések pedig továbbra is az ötéves átlag közelében maradtak. Elmondta továbbá, hogy a Bizottság kapcsolatban áll a tagállamokkal és továbbra is segíti őket abban, hogy az aszálykár enyhítésére teljes mértékben kihasználják a közös agrárpolitika szabályai által biztosított támogatási lehetőségeket a mezőgazdasági termelők számára. *A Bizottság emellett a nyári szünetben is folyamatosan hagyja jóvá az állami támogatásokat. Legutóbb például Bulgáriának 218 millió eurós mezőgazdasági állami támogatást az [orosz invázió](#) miatt. Hasonló indokkal az [elszálló energiaárak](#) kiegyenlítésére 5,1 milliárd eurós állami támogatást nyújthat [Lengyelország](#) valamennyi ágazat számára. A szomszédos Szlovákiában és Romániában az RRF forrásokat is elkezdték aktívan használni.*

Franciaország hozamvesztéssel néz szembe. A mezőgazdasági minisztérium statisztikai és előrejelző szolgálatának augusztus 8-i kimutatásai szerint 2022-ben 33,9 millió tonna búzát termelt, ami 3%-kal alacsonyabb az ötéves átlagnál. A fehérjeszint délen magas, míg északon 11% körülire csökkent, ami csupán kielégítőnek mondható. A hozamok eltérőek, a minőség azonban általában elég jó a malmi feldolgozáshoz, míg a nedvességtartalom a szokásosnál alacsonyabb. A durumtermést 1,4 millió tonnára becsülik, a terület 13%-kal csökkent. Az őszi árpa termésmennyisége ugyanakkor 8,4 millió tonnával 2%-kal haladja meg az ötéves átlagot, míg a tavaszi árpa terméshozamai jelentősen csökkentek. A francia repcetermés viszont rekordszintet ért el, és az olajtartalmai is megfelelő volt.

A Bizottság augusztus 1-jén [online konzultációt](#) indított a tervezett **uniós talajegészségügyi jogszabályról**, amely tervei szerint a víz, a tengeri környezet és a levegő védelmével azonos szintű védelmet biztosítana a talajnak. A talajvédelemmel kapcsolatos fellépés a Zöld Megállapodás egyik fontos eleme. Az online kérdőív a szélesebb nyilvánosságot és a mélyebb ismeretekkel rendelkező érdekelt feleket célozza meg, így a nemzeti, regionális és helyi hatóságokat, európai, nemzetközi és multilaterális szervezeteket, az érintett gazdasági szereplőket, köztük a földtulajdonosokat és földbérlelőket, a környezetvédelmi tanácsadókat, az ipari szereplőket, a mezőgazdasági termelőket, az erdészeket, a civil társadalmat és civil szervezeteket, valamint a kutatási és tudományos intézményeket.

 Az aszály még jobban ráirányította a figyelmet a talajra és annak vízmegtartó képességére. Érdemes lesz figyelemmel követni, hogy az agrotechnológiák mi módon fognak megváltozni az aszály következtében. Azok tudnak hosszabb távon eredményesen gazdálkodni, akik képesek adaptálódni a klimatikus változásokhoz. A Bizottság már előre jelezte a változás tudományos szükségességét. Azonban, hogy ki hogyan és miként reagál a változásokra/él a nagyobb tagállami mozgástérrel az a tagállamokon és termelői döntéseken múlik. /Esetleg érdemes lenne gondolkodni olyan képzésen, amely megmutatja a termelőknek, hogy mire számíthatnak a régiójukban és ahhoz hogyan tudnának leginkább adaptálódni./

Ukrajna

Az **ukrajnai gabonaszállítások** továbbra is zökkenőmentesen indulnak a fekete-tengeri kikötőkből. A héten újabb hajónak engedélyezték, hogy 3.050 tonna búzával a fedélzetén elinduljon a törökországi Tekirdagba, az ENSZ pedig kedden indította el az első élelmiszersegélynek szánt búzaszállítmányt Ukrajnából Etiópiába. A 23 ezer tonnás ENSZ szállítmány volt az első élelmiszer minőségű gabonaszállítmány, az azt megelőzőek csak takarmányok és bioüzemanyagok voltak. Az Ukrajnából eddig kivitt gabonaszállítmányok a közhiedellel ellentétben nem mind a világ legszegényebbeihez jutottak el. Az eddig exportált mennyiség túlnyomó többsége nem búza, hanem kukorica volt és zömével az Egyesült Királyságba és Írországba került, míg Olaszországba napraforgót és szójababot szállítottak. Először ugyanis az ukrán kikötőkben rekedt hajók rakományát, majd a silókban rekedt korábbi gabonát kell elszállítani. Az utóbbi főként takarmánykukorica volt. Az összes, mintegy **20 millió tonna gabonának csupán a negyede búza. Az élelmezési célú gabona szállítása csak ezt követően, az idej betakarítások után kezdődhetett meg.** A betakarítást követően idén nyáron pedig várhatóan további **65 millió tonna gabonával és olajos magvakkal töltik fel a tárolókat.**

Bár a globális élelmiszerárak még mindig magasak, a fekete-tengeri megállapodás aláírásakor némileg csökkentek. A humanitárius ügynökségek igyekeznek felkészülni az éhezés eddiginél sokkal kritikusabb szintjére. Ukrajna hagyományos észak-afrikai és délkelet-ázsiai kereskedelmi partnerei közül néhányan – például Egyiptom és Indonézia – jelenleg ugyan még nem küzdenek közvetlen éhínséggel, de az élelmiszerárak emelkedése érzékenyen érinti őket, ami idővel élelmezési válsághoz vezet. **Afrikát is jelentős aszály sújtja. Eddig több mint 7 millió haszonállat pusztult el. A következő hat hónapban Kelet-Afrika egészét tekintve mintegy 50 millió embernek kell akut élelmiszerhiánnyal szembenéznie.** A legsúlyosabban érintett országok **Etiópia, Nigéria, Dél-Szudán, Afganisztán, Szomália és Jemen.**

A fekete-tengeri kereskedelem újraindulása azonban nem csak az élelmezési válság elkerülése miatt fontos. Legalább ilyen nagy szerepe van az ukrán mezőgazdaság megmentésének is, amely megfelelő segítség és tőke nélkül mostanra teljesen megsemmisült volna. Az **orosz háború miatt az ukrán mezőgazdaság 2021-ben a bruttó termelés 50 százalékát veszítette el,** és a háború hatalmas likviditási problémákat okozott a gazdáknak.

Kereskedelempolitika

Miután a dél-afrikai gyümölcsexportőrök arra panaszkodtak, hogy az új uniós importszabályok megakadályozzák áruik bejutását az EU-ba, a héten az **EU és Dél-Afrika ideiglenesen megállapodott egy olyan megoldásról, amely lehetővé teszi a citrusfélék szállítását az EU-ba.** A konzultáció még a múlt hónapban kezdődött Dél-Afrika és az EU között, miután Dél-Afrika bejelentette, hogy a WTO-nál megtámadja a citrusfélékre vonatkozó uniós növény-egészségügyi követelményeket, amelyek szerintük indokolatlanok, és az átállásra adott idő nem elegendő, hogy a többletkövetelményeknek megfeleljenek.

Az **Egyesült Államok és Tajvan** - Kína határozott tiltakozása ellenére - **megállapodott a kétoldalú kereskedelmi megállapodás tárgyalási feltételeiről.** A tárgyalások első fordulója az ősze elején várható, és a Tajvani Amerikai Intézet és a tajpeji gazdasági és kulturális képviselői iroda washingtoni irodájának égisze alatt kerül sor. A két fél megállapodott abban, hogy nem tárgyalnak az Egyesült Államokban politikailag érzékeny kérdésnek számító esetleges vámcsökkentésekről, hanem olyan területeken fognak megállapodásokat elérni, mint a mezőgazdaság, a vámeljáráások, a szabályozás, a korrupció elleni küzdelem, valamint a kis- és középvállalkozások. További tárgyalandó területek közé tartozik a munka és a környezet védelme, a digitális kereskedelem szabályai és az állami tulajdonú vállalatok működése. *A tárgyalások célja, hogy az idej amerikai őszi félidei választásokra a demokraták Kínával szemben, egy határozott, kemény arcot mutassanak a választóiknak. Emellett*

illeszkedik az USA törekvéseibe, hogy a chipgyártásban függetlenítse magát Kínától. Már láttunk hasonló helyzetet Ukrajna kapcsán. Tartani kell attól, hogy a gazdaságilag, belpolitikailag és a COVID miatt meggyengült és feszült kínai vezetés kihívásként éli meg, amikor az USA kikezdi az „egy Kína” elvet. Nem először fordulna elő, hogy a belpolitikai feszültséget egy állam vezetése katonai eszközökkel vezesse le. Különösen, ha egy olyan területről van szó, melyre mindig is az országhoz tartozónak tekintett.